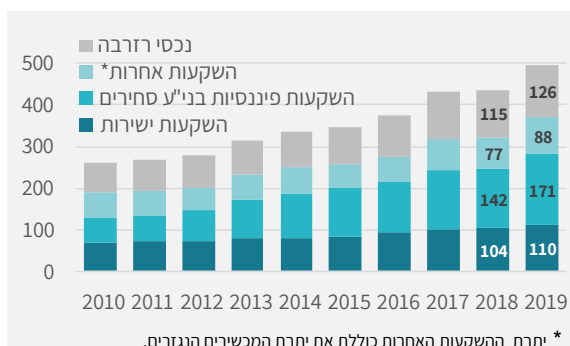

ג. פעילות המשק מול חו"ל

מגמת העלייה ביתרת הנכסים של המשק בחו"ל נמשכה בשנת 2019, כתוצאה מעלויות במחירי ניירות הערך הסחירים, בעיקר מניות, ומתנועות נטו בכל אפיקי ההשקעה. גם יתרת ההתחייבויות של המשק כלפי חו"ל עלתה ב-2019 בשיעור גבוה מאשר אשתקד. העלייה התרכזת ביתרת ההשקעות הישירות של תושבי חוץ בישראל, כתוצאה מתנועות נטו, בעיקר השקעות בהון מניות ישראליות. בשונה מההשפעה הניכרת של השינוי במחירי ני"ע על הגידול ביתרת הנכסים, השפעתו על יתרת ההתחייבויות הייתה נמוכה יותר: העלויות שנרשמו ב-2019 במדדי ניירות הערך הישראלים, קוזזו בחלקן על ידי ירידות במחירי נכסים ספציפיים שמשקלם בתיק ההשקעות של תושבי חוץ גבוה. העלייה ביתרת הנכסים, מעבר לעלייה ביתרת ההתחייבויות, הביאה לגידול בעודף הנכסים על ההתחייבויות של המשק מול חו"ל, בניגוד לירידה בו אשתקד. הגידול בחוב החיצוני השלילי של המשק נמשך גם ב-2019, בהמשך למגמת הגידול ארוכת הטווח.

1. נכסי המשק בחו"ל – השקעות תושבי ישראל בחו"ל

איור ג'-1: יתרת הנכסים של המשק בחו"ל
מיליארדי דולרים

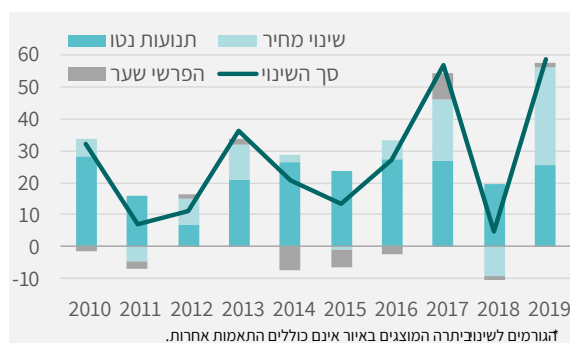

יתרת הנכסים של המשק בחו"ל המשיכה לעלות בשנת 2019, בהמשך למגמה ארוכת הטווח. העלייה נרשמה בכל אפיקי ההשקעה¹.

יתרת הנכסים של המשק בחו"ל עלתה בכ-58.7 מיליארדי דולרים (13.4%) ועמדה בסוף השנה על 495.7 מיליארדים.

עיקרה של העלייה ביתרת הנכסים נבעה מגידול ביתרת ההשקעות הפיננסיות בני"ע סחירים (29.4 מיליארדי דולרים; 20.8%) וביתרת ההשקעות האחרות² (11.6 מיליארדים; 15.2%).

איור ג'-2: הגורמים לשינוי ביתרת הנכסים של המשק בחו"ל, מיליארדי דולרים

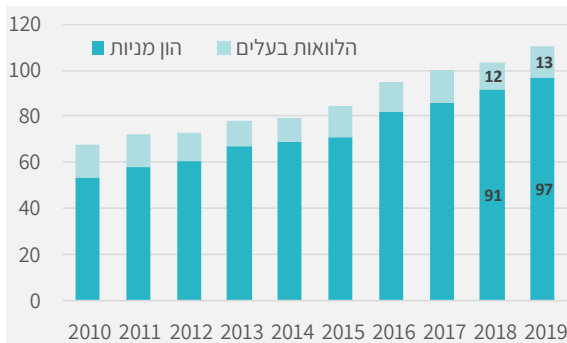
הגורם העיקרי לעלייה ביתרת הנכסים של המשק בחו"ל ב-2019, היה השינוי במחירי ניירות הערך הזרים שמחזיקים תושבי ישראל.

עלויות במחירי ני"ע הסחירים הגדילו ב-2019 את יתרת הנכסים של המשק בחו"ל בכ-30.8 מיליארדי דולרים, בניגוד לשנת 2018, שבה חלו ירידות במחירי הנכסים בהיקף של כ-9.3 מיליארדים. כמו כן, התנועות נטו הגדילו ב-2019 את יתרת הנכסים בכ-25.4 מיליארדי דולרים, היקף גבוה במעט מהיקף התנועות נטו הממוצע בשש השנים האחרונות (24.2 מיליארדים).

¹ ראו הסבר ופירוט של אפיקי ההשקעה השונים ברשימת המונחים המרכזיים בסוף הפרק.
² יתרת ההשקעות האחרות כוללת את יתרת המכשירים הנגזרים.

השקעות ישירות

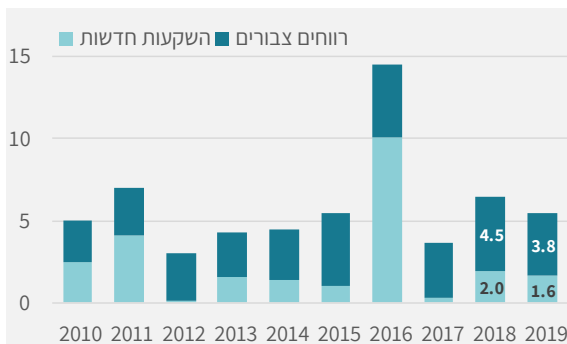
איור ג'3: יתרת ההשקעות הישירות בחו"ל, לפי מכשיר, מיליארדי דולרים

בשנת 2019 נמשכה העלייה ביתרת ההשקעות הישירות בחו"ל, בעיקר השקעות ישירות בהון מניות.

יתרת ההשקעות הישירות בחו"ל עלתה ב-2019 ב-6.9 מיליארדי דולרים (6.6%), בהמשך למגמת העלייה בשנים האחרונות. כ-80% מעלייה זו חלה ביתרת ההשקעות הישירות של תושבי ישראל בהון מניות זרות.

איור ג'4: התנועות נטו בהשקעות הישירות של תושבי ישראל בהון מניות זרות, מיליארדי דולרים

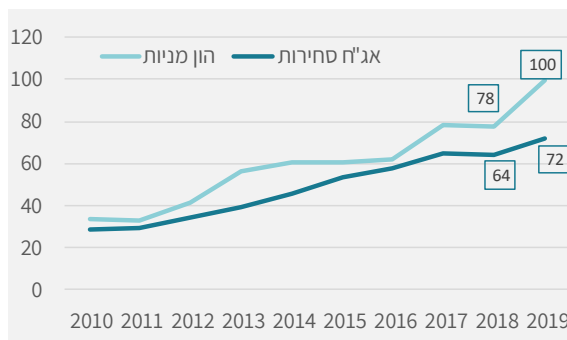

העלייה ביתרת ההשקעות הישירות בהון מניות זרות התרחשה כתוצאה מהשקעות נטו³ שעיקרן רווחים צבורים (שטרם חולקו למשקיעים).

ההשקעות הישירות בהון מניות זרות הסתכמו ב-2019 ב-5.5 מיליארדי דולרים ובוצעו ברובן על ידי המגזר העסקי. ההשקעות נטו (3.8 מיליארדים) נבעו בעיקר מרווחים צבורים⁴ (רווחים שטרם חולקו למשקיעים). היקף ההשקעות החדשות הסתכם ב-2019 בכ-1.6 מיליארדי דולרים בלבד, נמוך מממוצע היקף ההשקעות החדשות בעשור האחרון, שעומד על 2.3 מיליארדים.

השקעות פיננסיות

איור ג'5: יתרת ההשקעות הפיננסיות של תושבי ישראל בחו"ל, לפי מכשיר, מיליארדי דולרים

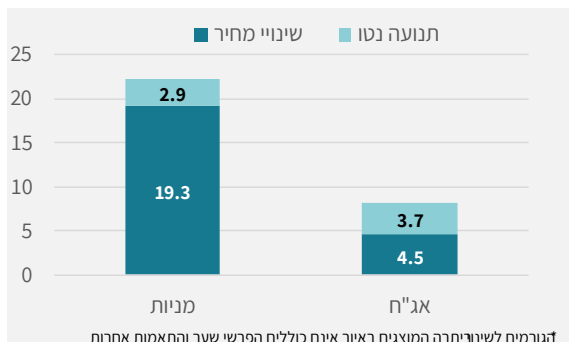
יתרת ההשקעות הפיננסיות של תושבי ישראל בחו"ל עלתה בשנת 2019. העלייה התרכזת ביתרת ההחזקות במניות.

יתרת ההשקעות הפיננסיות של תושבי ישראל בחו"ל עלתה ב-2019 ב-29.4 מיליארדי דולרים (20.8%) ועמדה בסוף השנה על 171.1 מיליארדים, זאת בניגוד לירידה אשתקד. יתרת ההחזקות במניות עלתה בשנת 2019 ב-21.9 מיליארדי דולרים (28.2%) ויתרת ההחזקות באג"ח עלתה ב-2019 ב-7.5 מיליארדים (11.7%), זאת בהמשך למגמת העלייה ארוכת הטווח בהחזקות בשני מכשירים אלה.

³ השקעות בניכוי מימושים.

⁴ ראו הסבר ברשימת המונחים המרכזיים בסוף הפרק.

איור ג'-6: הגורמים לשינוי ביתרת ההשקעות הפיננסיות של תושבי ישראל, לפי מכשיר, שנת 2019, מיליארדי דולרים

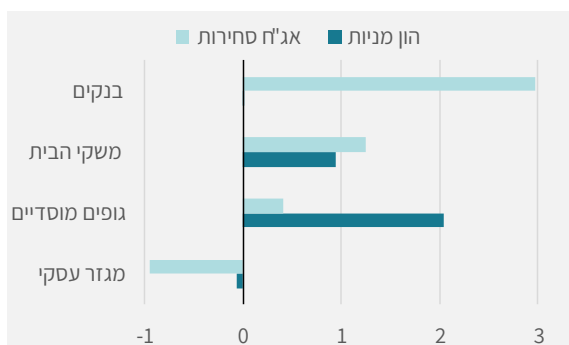

עיקר העלייה ביתרת ההשקעות הפיננסיות במניות זרות נבעה מעליות במחירן ואילו העלייה ביתרת ההחזקות באג"ח נבעה מהיקף דומה של השקעות נטו ועליות במחירים.

העליות במחירי המניות הזרות שמחזיקים תושבי ישראל, שנרשמו בעיקר ברביע הראשון והרביעי של 2019, הגדילו את היתרה ב-19.3 מיליארדי דולרים (88% מהעלייה ביתרת ההחזקות במניות זרות) וההשקעות נטו במניות זרות הגדילו את היתרה ב-2.9 מיליארדים בלבד.

במקביל, ההשקעות נטו והעליות במחירים הגדילו את יתרת ההחזקות באג"ח בהיקף דומה (3.7 ו-4.5 מיליארדי דולרים, בהתאמה).

איור ג'-7: התנועה נטו בהשקעות הפיננסיות של תושבי ישראל בחו"ל, לפי מכשיר ומגזר שנת 2019, מיליארדי דולרים

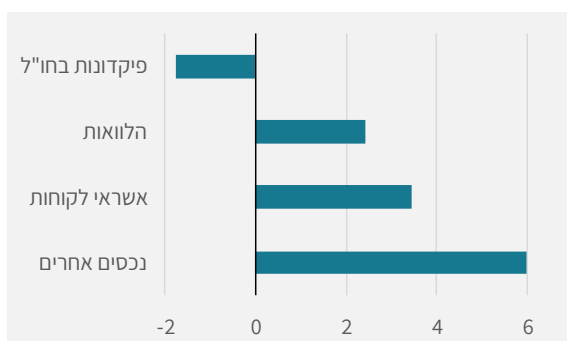
ההשקעות נטו באג"ח זרות בוצעו ברובן על ידי הבנקים, בעוד שההשקעות נטו במניות זרות בוצעו ברובן על ידי הגופים המוסדיים.

הבנקים השקיעו ב-2019 באג"ח זרות כ-3 מיליארדי דולרים, בניגוד למימושים נטו של כ-1.6 מיליארדים אשתקד.

הגופים המוסדיים השקיעו נטו במניות זרות 2 מיליארדי דולרים, בעיקר ברביע השלישי של 2019, בהמשך להשקעות נטו של 6.2 מיליארדים אשתקד.

השקעות אחרות

איור ג'-8: השינוי ביתרת ההשקעות האחרות של תושבי ישראל בחו"ל, לפי מכשיר, שנת 2019, מיליארדי דולרים

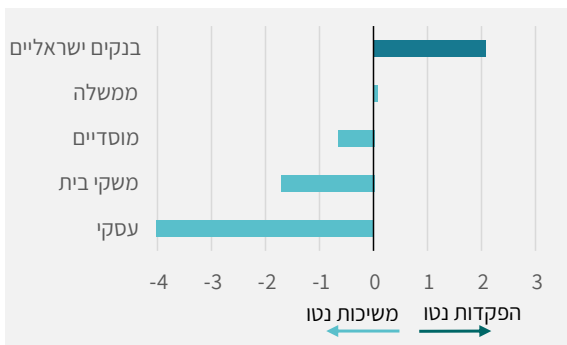

יתרת ההשקעות האחרות⁵ של תושבי ישראל בחו"ל עלתה בשנת 2019, כתוצאה מעליות ברכיבי הנכסים האחרים, האשראי המסחרי וההלוואות, שקוזזו בחלקן על ידי משיכות נטו מפיקדונות בחו"ל.

יתרת ההשקעות האחרות עלתה השנה בכ-10.1 מיליארדי דולרים (13%), בעיקר כתוצאה מגידול ביתרת קרנות ההשקעה של הגופים המוסדיים בהיקף של 4.8 מיליארדים (רכיב הנכסים האחרים). כמו כן, חלה עלייה של כ-3.5 מיליארדי דולרים ביתרת אשראי הלקוחות, על רקע הגידול ביצוא. מנגד, יתרת הפיקדונות של תושבי ישראל בחו"ל ירדה השנה כתוצאה ממשיכות נטו.

⁵ ללא מכשירים נגזרים.

איור ג'9: הפקדות/משיכות נטו בפיקדונות המופקדים בחו"ל, לפי מגזר, שנת 2019, מיליארדי דולרים

המשיכות נטו מפיקדונות בחו"ל בוצעו בעיקר על ידי המגזר העסקי ומשקי הבית.

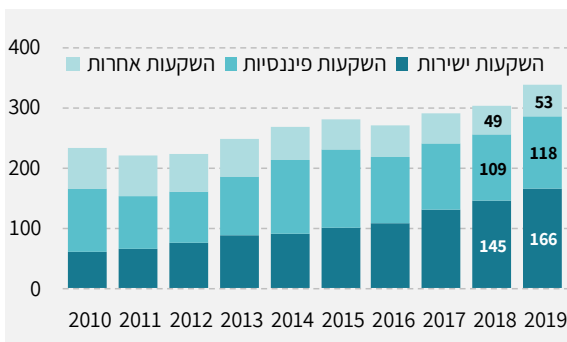
המגזר העסקי משך נטו בשנת 2019 כ-4 מיליארדי דולרים מפיקדונותיו בחו"ל, בהמשך למשיכות נטו של כ-3 מיליארדים אשתקד.

משקי הבית משכו נטו מפיקדונותיהם בחו"ל כ-1.7 מיליארדי דולרים, בהמשך למשיכות נטו של כ-1.2 מיליארדים אשתקד.

מנגד, הבנקים הפקידו נטו כ-2.1 מיליארדי דולרים, לעומת משיכות נטו של כ-2 מיליארדים אשתקד.

2. התחייבויות המשק לחו"ל - השקעות תושבי חוץ במשק

איור ג'10: יתרת ההתחייבויות של המשק לחו"ל, לפי סוגי השקעה, מיליארדי דולרים

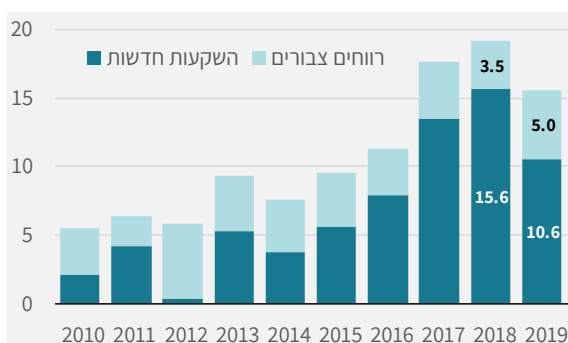

בשנת 2019 חלה עלייה ביתרת ההתחייבויות של המשק לחו"ל, שעיקרה עלייה ביתרת ההשקעות הישירות של תושבי חוץ בישראל.

יתרת ההתחייבויות של המשק לחו"ל עלתה ב-2019 ב-33.7 מיליארדי דולרים (11.1%) והגיעה לרמה של 337.3 מיליארדים – תוצאת גידול של כ-20.9 מיליארדי דולרים (14.4%) ביתרת ההשקעות הישירות, כ-9.2 מיליארדים (8.4%) ביתרת ההשקעות הפיננסיות וכ-3.6 מיליארדים (7.2%) ביתרת ההשקעות האחרות.

השקעות ישירות

איור ג'11: ההשקעות הישירות נטו של תושבי חוץ בהון מניות ישראליות, מיליארדי דולרים

העלייה ביתרת ההשקעות הישירות נבעה ברובה מהשקעות ישירות נטו של תושבי חוץ בהון מניות ישראליות, שעיקרן השקעות חדשות⁶ שמפוזרות על פני עסקות רבות.

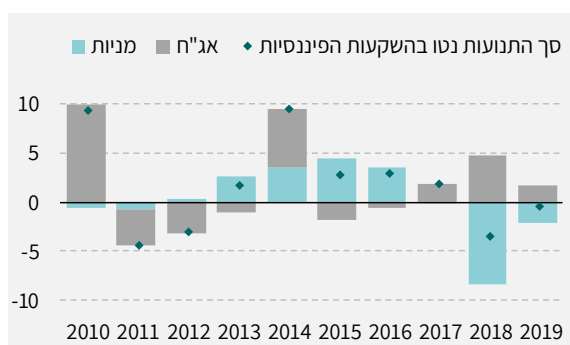
התנועה נטו בהשקעות הישירות בהון מניות הסתכמה בשנת 2019 בכ-15.6 מיליארדי דולרים, היקף משמעותי, אך נמוך במקצת מהיקף ההשקעות בשנתיים האחרונות.

כ-70% מההשקעות נטו בהון מניות הן השקעות חדשות במשק, שמפוזרות על פני עסקות רבות, בעוד ששאר ההשקעות הן תוצאה של רווחים צבורים (רווחים שטרם חולקו למשקיעים). זאת בדומה להרכב ההשקעות בשנים האחרונות.

⁶ לניתוחים נוספים של ההשקעות החדשות ראו מבט מקרוב בסופו של פרק זה.

השקעות פיננסיות

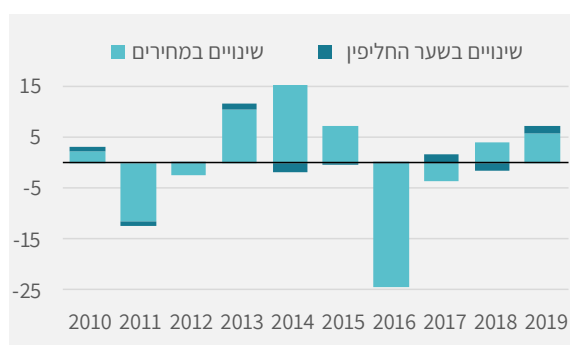
איור ג'-12: התנועות נטו בהשקעות הפיננסיות של תושבי חוץ במשק, לפי מכשיר, מיליארדי דולרים

בשנת 2019 נרשמו מימושים נטו בהשקעות הפיננסיות של תושבי חוץ במשק, כתוצאה ממימושים נטו במניות שקיזזו ויותר את ההשקעות נטו באג"ח.

תושבי חוץ מימשו נטו ב-2019 מניות ישראליות בהיקף של כ-26.1 מיליארדי דולרים, בהמשך למימושים נטו במניות ישראליות אשתקד, אם כי בהיקף נמוך יותר. מימושים אלו קיזזו ויותר את ההשקעות נטו באג"ח ישראליות בהיקף של כ-1.7 מיליארדים, בעיקר באג"ח ממשלתיות, כתוצאה מהנפקה בחו"ל בינואר 2019.

איור ג'-13: השפעת השינויים במחירים ובשער החליפין על יתרת האחזקות של תושבי חוץ במניות ישראליות מיליארדי דולרים

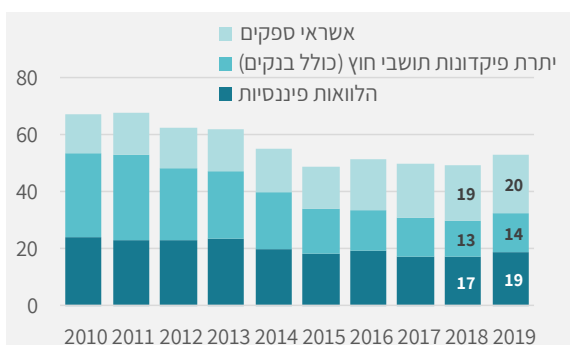
למרות המימושים נטו, יתרת ההשקעות הפיננסיות עלתה מעט, כתוצאה מהשפעת העלויות במחירים על יתרת ההחזקות במניות ומהשינויים בשער החליפין.

יתרת ההשקעות הפיננסיות עלתה ב-2019 בכ-9.2 מיליארדי דולרים, בעיקר כתוצאה מהעלויות במחירי המניות הישראליות שחלו ברביע הראשון והרביעי של 2019. עליות אלו הגדילו את יתרת ההחזקות במניות ב-5.7 מיליארדים.

השפעת הייסוף בשקל, שהגדיל את השווי הדולרי של המניות הישראליות שנסחרות בבורסה בת"א, תרמה גם היא לעלייה ביתרת ההחזקות במניות (1.5 מיליארדי דולרים).

השקעות אחרות

איור ג'-14: יתרת ההשקעות האחרות של תושבי חוץ בישראל, לפי מכשיר, מיליארדי דולרים

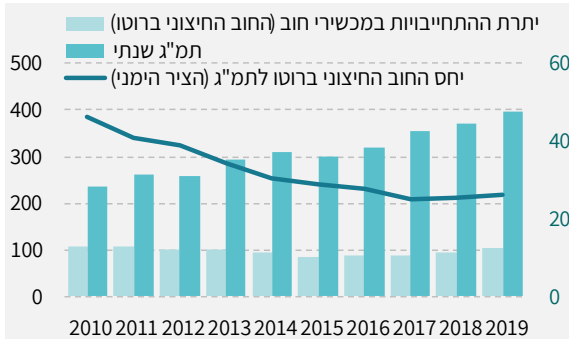
יתרת ההשקעות האחרות של תושבי חוץ בישראל עלתה ב-2019, בניגוד למגמת הירידה בעשור האחרון, בעיקר כתוצאה מעלייה ביתרת ההלוואות הפיננסיות מתושבי חוץ לתושבי ישראל.

יתרת ההשקעות האחרות של תושבי חוץ בישראל עלתה ב-3.6 מיליארדי דולרים (7.2%), בעיקר כתוצאה ממתן הלוואות פיננסיות בהיקף גבוה.

כמו כן, יתרת הפיקדונות של תושבי חוץ בישראל עלתה בשנת 2019 (מיליארד דולר, 7.4%), כתוצאה מהפקדות נטו, בניגוד למגמת הירידה ארוכת הטווח.

החוב החיצוני ברוטו

איור ג'-15: יתרת החוב החיצוני ברוטו ויחס החוב החיצוני לתוצר של המשק
מיליארדי דולרים (עמודות) ואחוזים (קו)

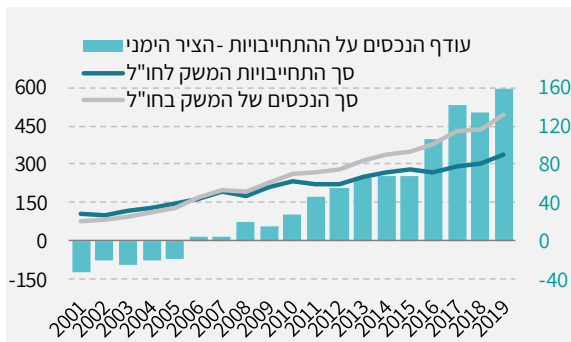

יחס החוב החיצוני⁷ ברוטו לתוצר עלה במהלך שנת 2019, בהמשך לעלייה אשתקד.

יתרת החוב החיצוני ברוטו גדלה ב-2019 בכ-9.6 מיליארדי דולרים (10.63%), בעיקר כתוצאה מהעלייה ביתרת ההשקעות של תושבי חוץ באג"ח ישראליות. התוצר במונחי דולרים עלה במקביל בכ-25.5 מיליארדים (6.9%). כתוצאה מכך עלה יחס החוב החיצוני לתוצר בכ-0.8 נקודת אחוז ועמד בסוף השנה על כ-26.1%.

3. עודף הנכסים על ההתחייבויות

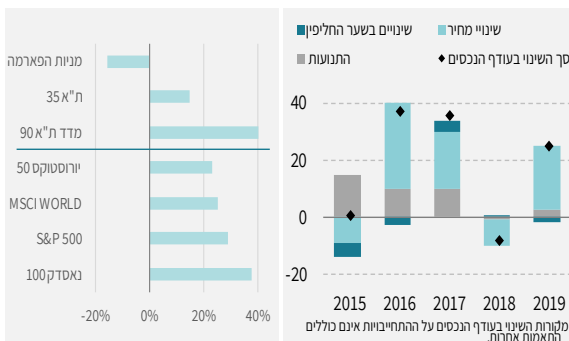
איור ג'-16: עודף הנכסים (+) על ההתחייבויות של המשק מול חו"ל, מיליארדי דולרים

עודף הנכסים על ההתחייבויות של המשק מול חו"ל עלה בשנת 2019 בכ-25 מיליארדי דולרים (18.7%) ועמד בסוף השנה על 158.4 מיליארדים. זאת כתוצאה מעלייה בשווי יתרת הנכסים של המשק (58.7 מיליארדים; 13.4%), בהיקף גבוה יותר מהעלייה ביתרת ההתחייבויות (33.7 מיליארדים; 11.1%).

עודף הנכסים על ההתחייבויות של המשק מול חו"ל עלה בשנת 2019 בכ-25 מיליארדי דולרים (18.7%) ועמד בסוף השנה על 158.4 מיליארדים. זאת כתוצאה מעלייה בשווי יתרת הנכסים של המשק (58.7 מיליארדים; 13.4%), בהיקף גבוה יותר מהעלייה ביתרת ההתחייבויות (33.7 מיליארדים; 11.1%).

איור ג'-17: מקורות השינוי בעודף הנכסים של המשק על התחייבויותיו* ומדדי מניות בארץ ובעולם
מיליארדי דולרים (איור ימני) וש"ש שנתי (איור שמאלי)

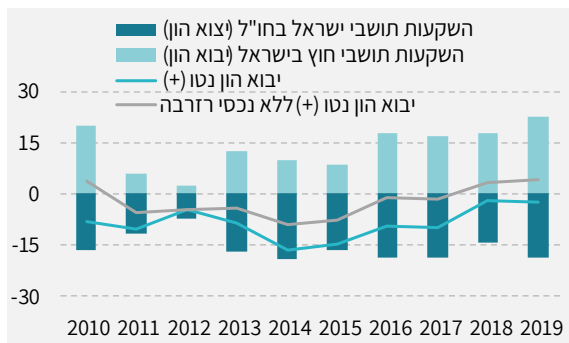

לעלייה בעודף הנכסים על התחייבויות תרמה התפתחות השווי של מדדי המניות בארץ בהשוואה למדדי המניות בחו"ל.

בשונה מההשפעה הניכרת של השינוי במחירי ני"ע על הגידול ביתרת הנכסים (30.8 מיליארדי דולרים), השפעתם על יתרת ההתחייבויות הייתה נמוכה יותר (8.5 מיליארדים): העלויות שנרשמו ב-2019 במדדי ניירות הערך הישראליים, קוזזו בחלקן על ידי ירידות במחירי נכסים ספציפיים שמשקלם בתיק ההשקעות של תושבי חוץ גבוה. כתוצאה מכך, ההשפעה נטו של השינויים במחירים הגדילה את עודף הנכסים על ההתחייבויות ב-22.4 מיליארדי דולרים. ההשפעה נטו של התנועות הסתכמה ב-2019 בכ-2.6 מיליארדי דולרים, נמוך מממוצע ההשפעה של התנועות בארבע השנים האחרונות, שעומד על 8.4 מיליארדים.

⁷ יתרת ההתחייבויות במכשירי חוב בלבד. לפירוט נוסף של הגדרות, הסברים וחשובים בנושא החוב החיצוני, ראו "מדידת החוב החיצוני של המשק מול חו"ל" בחלק השני של "מבט סטטיסטי" לשנת 2017.

איור ג'-18: ההשקעות של תושבי חוץ במשק ושל תושבי ישראל בחו"ל, מיליארדי דולרים

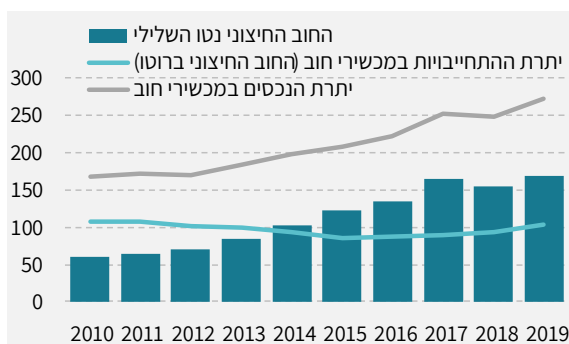
בסיכום תנועות ההון אל המשק וממנו נרשם בשנת 2019 היקף נמוך של יצוא הון נטו, בדומה לאשתקד.

ההשקעות של תושבי ישראל בחו"ל (כולל נכסי רזרבה) הסתכמו ב-2019 ב-25.4 מיליארדי דולרים. ההשקעות של תושבי חוץ בישראל הסתכמו במקביל ב-22.8 מיליארדים. כתוצאה מכך, תנועות ההון נטו הסתכמו ב-2019 ביצוא הון נטו של כ-2.6 מיליארדים.

תנועות ההון נטו (ללא נכסי רזרבה) אל המשק וממנו, הסתכמו בשנת 2019 ביבוא הון נטו של כ-4 מיליארדים, גבוה במקצת מיבוא ההון נטו ללא נכסי רזרבה שנרשם אשתקד.

החוב החיצוני נטו

איור ג'-19: עודף הנכסים על ההתחייבויות במכשירי חוב בלבד (החוב החיצוני נטו השלילי), מיליארדי דולרים, סימן (+): המשק מלווה נטו לחו"ל

עודף הנכסים על ההתחייבויות של המשק במכשירי חוב⁸ (החוב החיצוני השלילי), עלה ב-2019, בהמשך למגמת הגידול ארוכת הטווח.

יתרת הנכסים במכשירי חוב עלתה בשנת 2019 (23.7 מיליארדי דולרים, 9.5%) בעיקר כתוצאה מהשקעות באג"ח זרות ומעליות במחירן. החוב החיצוני ברוטו של המשק לחו"ל, גדל במקביל בהיקף קטן יותר (9.6 מיליארדים 10.2%), בעיקר עקב קבלת הלוואות מתושבי חוץ. כתוצאה מכך, עודף הנכסים על ההתחייבויות של המשק מול חו"ל במכשירי חוב בלבד (החוב החיצוני נטו השלילי), עלה בכ-14 מיליארדי דולרים (9%) ועמד בסוף השנה על 169.3 מיליארדים.

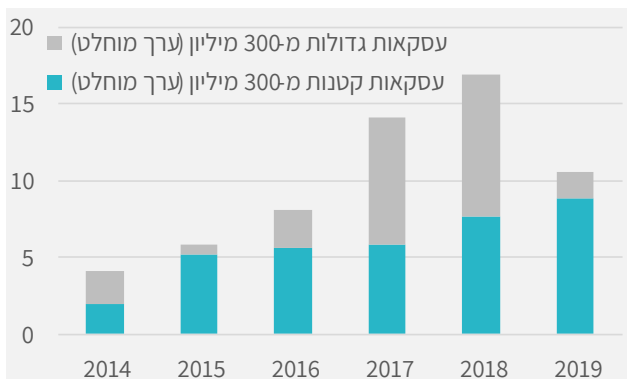
⁸ ראו הסבר ברשימת המונחים המרכזיים בסוף הפרק.

מבט מקרוב

◀ השקעות¹ ישירות של תושבי חוץ בהון מניות של חברות ישראליות

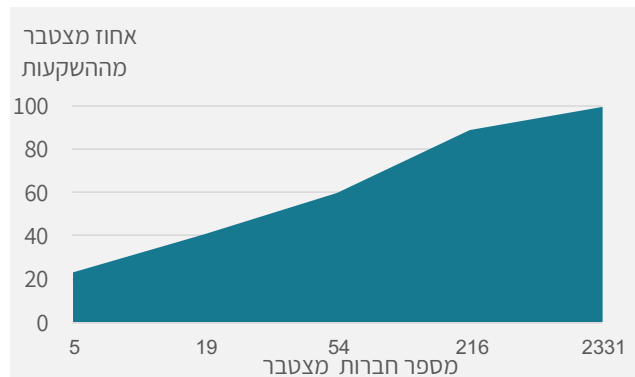
העסקות הגדולות מהוות 16% מסך ההשקעות הישירות בשנת 2019, בשונה מהשנתיים האחרונות שבהן העסקות הגדולות היו מעל ל-50% מסך ההשקעות.

איור ג-21: ההשקעות הישירות של תושבי חוץ בהון מניות ישראליות, לפי סכום העסקה, מיליארדי דולרים

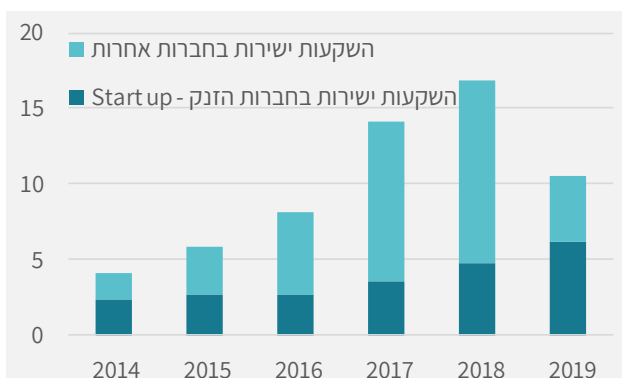
כ-40% מההשקעות הישירות של תושבי חוץ בשנת 2019 הושקעו ב-19 חברות ישראליות בלבד.

איור ג-20: ריכוזיות ההשקעות הישירות של תושבי חוץ בהון מניות ישראליות, שנת 2019, אחוזים

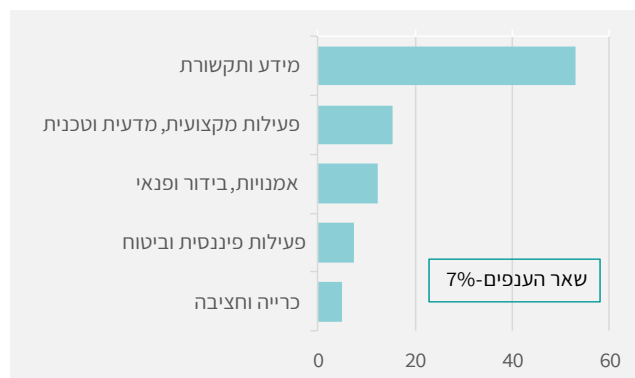
רוב ההשקעות הישירות של תושבי חוץ בשנת 2019, בשונה מארבע השנים האחרונות, הן בחברות הזנק ישראליות בתעשיית הטכנולוגיה העילית.

איור ג-23: ההשקעות הישירות של תושבי חוץ בהון מניות ישראליות, לפי סוג חברה², מיליארדי דולרים

כ-50% מסך ההשקעות הישירות של תושבי חוץ בישראל בשנת 2019 התרכזו בענף המידע והתקשורת.

איור ג-22: התפלגות ענפית של ההשקעות הישירות של תושבי חוץ בהון מניות ישראליות, שנת 2019, אחוזים, $10.6=100\%$

המקור: עיבודים של בנק ישראל.

¹ השקעות חדשות בלבד, לא כולל רווחים צבורים (שטרם חולקו למשקיעים).
² הסיווג של החברות הישראליות לחברות הזנק בתעשיית הטכנולוגיה העילית מתבסס על הסיווג של חברת IVC.

מצבת הנכסים וההתחייבויות של המשק מול חו"ל

נתונים במיליוני דולרים	היתרה לסוף שנת 2018	התנועות	השינוי במחירים	הפרשי שער והתאמות אחרות	היתרה לסוף שנת 2019
נכסי המשק	437,025	25,352	30,845	2,464	495,689
מזה:	מכשירי חוב*	249,142	11,916	9,972	1,727
השקעות ישירות	103,506	8,566	55	-1,742	110,384
מזה:	הון מניות ומקרקעין	91,497	7,272	55	-1,742
	הלוואות בעלים	12,009	1,294	0	0
השקעות פיננסיות	141,704	6,589	23,810	-996	171,112
מזה:	הון מניות	77,649	2,913	19,254	-246
	אג"ח	64,055	3,676	4,556	-750
השקעות אחרות בחו"ל	77,898	4,818	2,966	2,332	88,013
מזה:	פיקדונות תושבי ישראל (כולל בנקים)	12,380	-4,288	331	2,184
	הלוואות	21,212	1,231	1,072	124
	אשראי לקוחות	24,206	3,402	0	50
	נכסים אחרים	20,099	4,473	1,563	-25
נכסי רזרבה	115,279	6,601	4,014	120	126,014
מכשירים נגזרים	-1,362	-1,222	0	2,750	166
התחייבויות המשק	303,635	22,785	8,493	2,383	337,295
מזה:	מכשירי חוב	93,797	8,715	10	907
השקעות ישירות	145,345	18,224	2,739	-82	166,229
מזה:	הון מניות ומקרקעין	136,682	16,194	2,739	-799
	הלוואות בעלים	8,663	2,031	0	717
השקעות פיננסיות	108,951	-389	5,744	3,853	118,157
מזה:	הון מניות	73,156	-2,124	5,744	2,275
	אג"ח	35,795	1,735	0	1,578
השקעות אחרות	49,339	4,949	10	-1,388	52,909
מזה:	פיקדונות תושבי חוץ ובנקים מחו"ל	12,872	675	0	275
	הלוואות	17,170	3,071	10	-1,518
	אשראי ספקים	19,297	1,203	0	-145
התחייבויות נטו**	-133,390	-2,567	-22,352	-80	-158,394
מזה:	מכשירי חוב נטו	-155,345	-3,201	-9,962	-820
					-169,333

* מכשירי חוב: הלוואות בעלים, אג"ח, פיקדונות, הלוואות, אשראי מסחרי ונכסי רזרבה.
 ** התחייבויות נטו: התחייבויות בניכוי נכסים.

מקורות הנתונים ומונחים מרכזיים

החטיבה למידע ולסטטיסטיקה בבנק ישראל מנהלת מערכת מידע על פעילות המשק מול חו"ל. החטיבה אוספת נתונים ממקורות שונים. מרבית נתוני פעילות המשק מול חו"ל מתקבלים על פי צו בנק ישראל, מדיווחים ישירים¹ של תאגידים ושל יחידים לבנק ישראל (ראו: מידע בעניין התפתחויות בשוק מטבע החוץ בישראל, התש"ע-2010). (החייבים בדיווח הם כל תושב ישראל ששווי יתרת השקעתו הישירה בתאגידים זרים 20 מיליוני דולרים או יותר וכל תאגיד תושב ישראל שיש לו בעלי עניין תושבי חוץ ששווי יתרת השקעתם הישירה בו 40 מיליוני דולרים או יותר. כמו כן חובת הדיווח חלה גם על תאגידים ויחידים שיתרת הנכסים הפיננסיים שלהן בחו"ל עומדת על 20 מיליוני דולרים או יותר. נתונים נוספים שמשמשים במדידת פעילות המשק מול חו"ל, מתקבלים מדיווחים של אגף החשבונות בבנק ישראל, משרד האוצר, הרשות לניירות ערך, הגופים המוסדיים והבנקים המקומיים. החטיבה מבצעת אומדנים ועיבודים לנתונים שמתקבלים מהמקורות השונים.

השקעה ישירה²

השקעות ישירות כוללות השקעות בהון והלוואות בעלים. השקעה ישירה בהון היא השקעה של תושבי חוץ בהון של תאגיד תושב ישראל או השקעה של תושב ישראל בהון של תאגיד חוץ, כשהמשקיע מחזיק מניות בשיעור שגבוה מ-10% מהון המניות הנפרע של התאגיד (סחיר ולא סחיר) ונחשב לבעל עניין בו. ההשקעה הישירה בהון כוללת רכישת מניות, רווחים צבורים (ראו הסבר מטה) והשקעות בנדל"ן. רווחים צבורים (לאחר הפחתת דיבידנד שהוכרז) הם רווחים שנצברים מהשקעות ישירות בהון (חלקו של המשקיע הישיר ברווחים הצבורים בתאגיד המושקע, לפי אחוז ההשקעות שלו בהון התאגיד), שטרם חולקו למשקיעים ונותרו בתאגיד. רווחים צבורים נחשבים כאילו נמשכו על ידי המשקיעים והושקעו מחדש בתאגיד ולכן כלולים בהשקעות הישירות בהון. רווחים צבורים מחושבים רק על השקעות ישירות במכשירי הון וקרנות השקעה (ולא על השקעות פיננסיות). הלוואות בעלים היא אשראי שניתן לתאגיד על ידי בעל עניין לתאגיד.

השקעה פיננסית (תיק ני"ע למסחר)

עסקות בין תושבי ישראל לתושבי חוץ, שקשורות למכשירי חוב (כולל אג"ח ממשלתיות) או למניות של תאגיד ששיעור האחזקה בו קטן מ-10% מהון התאגיד, למעט השקעה שכלולה בנכסי רזרבה ואשר ניתנים להעברה (Negotiable). קטגוריה זו משקפת פעילות בבורסה הישראלית או בבורסה בחו"ל.

השקעות ישירות ופיננסיות הן חלק מתנועות ההון בין ישראל לעולם, שנרשמות בחשבון הפיננסי של מאזן התשלומים של ישראל. ההבחנה בין השקעה ישירה להשקעה פיננסית, משקפת את ההבדל במניע ובמטרה של המשקיע. השקעה ישירה משקפת בדרך כלל גלובליזציה בפעילות הריאלית, כלומר פיזור גיאוגרפי של תהליכי פיתוח, ייצור ושיווק של סחורות ושירותים והקמת תאגידים רב-לאומיים. לעומת זאת, השקעה פיננסית משקפת בדרך כלל גלובליזציה בפעילות הפיננסית – ניהול תיק ניירות ערך תוך פיזור גיאוגרפי, בניסיון לשפר את יחס התשואה לסיכון בתיק כולו. זרמי ההשקעות הישירות והפיננסיות של תושבי חוץ במשק הישראלי, יוצרים התחייבויות של המשק כלפי חו"ל, ואילו זרמי ההשקעות הישירות והפיננסיות של תושבי ישראל בחו"ל יוצרים נכסים של המשק מול חו"ל.

השקעות אחרות

השקעות של תושבי ישראל בחו"ל או של תושבי חוץ בישראל במכשירים פיננסיים שאינם נכללים בקטגוריות האחרות: פיקדונות, הלוואות פיננסיות (שאינן הלוואות בעלים או אג"ח) ואשראי מסחרי. השקעות אחרות של תושבי ישראל בחו"ל, כוללות גם השקעות בנכסים אחרים (נגזרים פיננסיים, קרנות נאמנות, מדדים וכו').

נכסי רזרבה

יתרות מטבע החוץ של הבנק המרכזי, עתודות הזהב של המדינה, רזרבות SDR (Special Drawing Rights) בארגונים בין-לאומיים כגון קרן המטבע הבין-לאומית.

¹ למידע נוסף בנושא טפסי הדיווח לבנק ישראל:

<http://www.boi.org.il/he/DataAndStatistics/Pages/ReportingForms.aspx>

² לפירוט נוסף של הגדרות, הסברים וחישובים ראו את "מדידת ההשקעות הישירות כחלק ממצבת הנכסים וההתחייבויות של המשק מול חו"ל" בחלק השני של הפרסום מבט סטטיסטי לשנת 2016.

■ **(Special Drawing Rights) SDR**

זכויות משיכה מהחשבון שמקצה קרן המטבע הבין-לאומית, במטבע בין-לאומי, שמחושב לפי ממוצע המטבעות של המדינות החברות בקרן, למטרות עמידה בהתחייבויות וכיסוי גירעון במאזן התשלומים.

■ **מכשירי הון** השקעות ישירות ופיננסיות במניות.

■ **מכשירי חוב** הלוואות בעלים, אג"ח, אשראי מסחרי, פיקדונות, הלוואות פיננסיות ונכסי רזרבה.